

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/1062- /2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva Panaszos Iórincai lakos által rendőri intézkedés elleni benyújtott panaszának – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 359/2010. (VII. 7.) számú állásfoglalása megállapításaira – a tisztességes eljáráshoz való jog sérülése tekintetében

helyt adok,

minden egyéb vonatkozásában a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése a) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. f. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Heves Megyei Rendőr-főkapitányság
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A Panaszos lőrinci lakos (a továbbiakban: panaszos) előadta, hogy 2009. november 4-én Egerben a Hatvani kapu téren, az 1956-os forradalom leverésének évfordulója alkalmából az „új Magyar Gárda által bejelentett megemlékezésen” vett részt. A panaszos szerint a rendezvényen nem hangzottak el vezényszavak, nem viseltek formaruhát, illetve nem is rendeződtek alakzatba, álláspontja szerint „az ívelt két sorban állás nem számít zárt alakzatnak”. Állítását alátámasztják a saját és a rendőrség felvételei. A rendezvény végén a rendőrök „jogellenes utasításra” körbevették a gárdistákat, és kizárólag őket – köztük a panaszost – igazoltatták arra hivatkozva, hogy alakzatban álltak. Az igazoltatásról a rendőrség felvételt készített, adataikat felírták, majd rendőri sorfállal megakadályozták, hogy az igazoltatott személyek az emlékműhöz, társaikhoz visszamenjenek. A rendezvény főszervezőjét bevitték a kapitányságra, ahol kb. öt órán keresztül benntartották, „ellene megalapozatlan, jogtalan eljárást indítottak”.

A rendezvény résztvevőivel együtt a panaszos is átvonult a rendőrség épületéhez, amelyet több tucat rendőr védett a panaszos számára nem volt világos, hogy mitől. Az intézkedés ellen „személyes panaszt” nem tudtak bejelenteni, mert egyenként sem engedték be őket az épületbe. A rendőri intézkedés indokáról a rendőrség nem adott tájékoztatást, pedig – a megítélésük szerint jogilag megalapozatlan rendőri eljárás miatt – a helyszínrre hívtak jogvédőket is.

Az igazoltatás során a rendőrök elkérték a panaszos lakcímkártyáját, melyet nem adott át, csak a személyi igazolványát, a lakcímét bediktálta. Adatait felírták, de ennek okát „egyértelműen nem közölték”, és panaszjogáról sem oktatták ki. A rendőrség épületébe nem engedték be őket egyesével sem, így nem tudtak panaszt tenni. A rendőrök nem tudták megindokolni, hogy a panaszos és társai miért nem mehetnek be. Nem tudták a „megkülönböztetett” igazoltatás okát sem megmondani.

Az intézkedésekről rendőrségi felvétel is készült. A panaszossal szemben intézkedő rendőr nem viselt látható helyen azonosító számot, a felvételek ezt is igazolják. A panaszos tanút is megjelölt.

A panaszos az alábbi intézkedéseket sérelmezte:

- az igazoltatás nem volt szabályszerű, annak során nem tartották be az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglaltakat, az intézkedés megkezdése előtt a rendőr nem közölte nevét, „rendőri mivoltát”, szolgálati helyét, az intézkedés tényét és célját, illetve nem hangzott el tájékoztatás a panaszjogról;
- az igazoltatást követően nem mehetett a panaszos vissza a társaihoz;
- az Rtv. 29. § (2) és (8) bekezdésére hivatkozva a panaszos levezeti, hogy jogtalanul kérték el tőle lakcímkártyáját, amelynek átadását egyébként megtagadta. A panaszos szerint ezután „az intézkedés elvesztette jogszerűségét, e pillanattól a jogtalanság talaján álló cselekmény vette kezdetét”. Álláspontja szerint az igazoltatás az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján a személyazonosság megállapítására korlátozódhat, ennek igazolását követően „az intézkedés időben tovább nem folytatható”;

- a panaszos szerint a személyes adatait jogalap nélkül rögzítették, mivel nem volt olyan körülmény, amely az Rtv. 29. § (3) bekezdése szerint az adatrögzítést indokoltá tette volna. Hivatkozott a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 3. § (1) bekezdés b) pontjára és az 5. § (1) bekezdésére, amely tiltja a jogalap nélküli, készletező adatgyűjtést;
- összefoglalóan kifejtette, hogy az intézkedések számára „komoly hátrányt okoztak”, barátai, ismerősei szeme láttára igazoltatták, fülük hallatára „fenyegették meg”, és úgy bántak vele, mint egy bűnözővel, ami számára megalázó volt;
- az igazoltatásról felvétel is készült;
- nem mehetett be az intézkedést követően a rendőrségre panaszt tenni.

II.

A rendelkezésre álló rendőrségi dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

Az Egri Rendőrkapitányság vezetője a Panasztestületnek írt átiratában az alábbiakat adta elő.

A kérdéses rendezvényt 2009. október 29-én 11.00 órakor írásban jelentették be az Egri Rendőrkapitányságon (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) 2009. november 4-én 19.00 órától 20.30 óráig tartó időtartamra az egri Hatvani-kapu térre, az '56-os emlékműhöz. A bejelentés szerint a szervező 50 fő részvételére számított, a rendezvény rendjét 10 fő rendező részvételével kívánták biztosítani. A bejelentő jelezte, hogy a megemlékezők közül kb. 25 fő az Új Magyar Gárda tagja, akik formaruhában vesznek részt a rendezvényen, azonban nem fognak alakzatban állni, és vezényszavak sem fognak elhangzani. A bejelentés kapcsán 2009. november 2-án 13.00 órakor egyeztető tárgyalás megtartására került sor. Ezen felhívták a bejelentő figyelmét a Fővárosi Ítéltábla határozatára, amellyel jogerősen feloszlatta a Magyar Gárda Egyesületet, valamint arra, hogy a Magyar Gárda tagjainak a szervezetre utaló magatartása („zászlók, az alatt vonulás, masírozás”), illetve szervezett megjelenése nyilvános helyen szabálysértést valósít meg, vezetőjük ellen pedig büntetőeljárás kezdeményezésének van helye. A bejelentés tartalma alapján a kapitányságvezető megállapította, hogy a rendezvény a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozik, azzal összefüggésben biztosítási terv készült, a rendezvény idejére fokozott ellenőrzést rendeltek el. Ez utóbbiról írásos utasítást nem adtak ki. Az átirat részletesen hivatkozik a Fővárosi Ítéltábla ítéletére. A hivatkozás szerint a bíróság értelmezésében a feloszlatt szervezethez tartozás kellékei, jellemzői, jelzői a zárt alakzatban vonulás, a vezényszavak használata, az egyenruha viselése, az elhangzó beszédek tartalma és a zászlók, transzparenszek jelenléte. „A másodfokú ítélet 20. oldalán az ítélelhozó kifejti, hogy ezen elemek is részei voltak annak, mely a társadalom tagjaiban – az összes körülményt együtt értékelve, de nem feltétlenül a felsorolt feltételeket együttesen megjelenítve, tanúsítva – félelmet, riadalmat, megbotránkozást keltettek a Magyar Gárda részéről és amelyek (többek között) jelentős szerepet játszottak a szervezet társadalomellenessé nyilvánításában és megszüntetésében.”

Az átirat a továbbiakban a rendezvény biztosításával kapcsolatban a biztosítás parancsnoka és a rendbiztos által közösen készített jelentést idézi. A rendezvényen összefüggésben keletkezett jelentésekhez a következő megjegyzéseket fűzi. Az intézkedő járőrök a kapitányságvezető megállapítása szerint rendszeresített egyenruhát, szolgálati öltözetet viseltek, az azonosító számot tartalmazó jelvényt azon az előírásoknak megfelelően helyezték el. Az igazoltatások ugyanakkor nem minden esetben a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet előírásai szerint zajlottak, az eljáró rendőrök közül hárman nem tettek eleget az idézett jogszabály 4. § (1) és (6) bekezdéseiben foglalt követelményeknek, ezért ellenük fegyelmi eljárás indult.

Az iratokhoz csatolt jegyzőkönyv tanúsága szerint a rendezvény bejelentéséről 2009. november 2-án 13.00 órakor egyeztető tárgyalást tartottak. A hatóság eljáró tagja a bejelentővel közölte, hogy a Fővárosi Ítéltábla helyben hagyta a Fővárosi Bíróság ítéletét a Magyar Gárda felosztatásáról. Felhívta a rendező figyelmét, hogy a Magyar Gárda tagjainak szervezett megjelenése nyilvános helyen szabálysértést valósít meg, vezetőjük ellen pedig büntetőeljárás kezdeményezhető. A szabálysértést az követi el, aki „szervezetten utal a Magyar Gárdára”, például zászlókkal, a zászlók alatti vonulással, masírozással. A jegyzőkönyv szerint a bejelentő válaszában előadta, hogy „az Új Magyar Gárda zászlaja nem fog megjelenni, a gárdatagok nem fognak alakzatba állni, nem lesz egységes öltözet, sem a szervező részéről köszöntés, nem lesznek vezényszavak, nem lesz vonulás”. A rendezvény jogszerű lebonyolításával kapcsolatos tudnivalókat – azaz, hogy a rendezvényt a rendőrség tudomásul vette, biztosításáról gondoskodik, melyek a gyülekezési jog gyakorlásának törvényben szereplő korlátai, és milyen esetekben kerülhet sor az osztatásra, továbbá az esetlegesen felmerülő jogellenes cselekmények típusait – külön rendőrségi tájékoztató levélben rögzítették, illetve a tudnivalókra a helyszínen a rendbiztos újra felhívta a bejelentő figyelmét.

A rendezvénnyel kapcsolatos rendőri feladatokról biztosítási terv készült, amely szerint a rendezvény lebonyolításához a szervező rendőri biztosítást nem kért. A rendezvénnyel kapcsolatosan nem jutott a rendőrség tudomására olyan tény, amely a rendezvény békés lebonyolítását veszélyeztetné. A terv utalt a fentebb hivatkozott jegyzőkönyvben is rögzített kioktatásra az ítéltáblai határozatról, az Új Magyar Gárda részvétele esetén potenciálisan megvalósuló szabálysértésről és bűncselekményről. A terv egyénre és tevékenységre lebontva rögzíti a rendőri fellépés kereteit, például az intézkedési és jelentéstételi kötelezettséget szabálysértés vagy bűncselekmény észlelése esetén.

A biztosítás parancsnoka és a rendbiztos közös jelentésükben többek között az alábbiakat rögzítették. A rendezvényt megelőzően eligazításra került sor, amelyen részt vett a biztosításban közreműködő állomány. Ennek során ellenőrizték a rendőrök ruházatát, és megállapították, hogy azon az előírásoknak megfelelően viselték a részükre kiadott azonosító számot, illetve jelvényeiket, a civil ruhás dokumentálók rendelkeztek szolgálati igazolvánnyal. A rendezvény megkezdése előtt megjelent a helyszínen a biztosítás parancsnoka, a rendbiztos pedig felvette a kapcsolatot a bejelentővel, szervezővel, és arról tájékozódott, hogy a rend fenntartása érdekében a szervező milyen intézkedéseket tett, illetve tervez, továbbá felhívta figyelmét az egyeztetésen elhangzott tájékoztatásra, a bejelentési jegyzőkönyvben foglaltakra, azok megtartására. A helyszínen ekkor már jelen volt egy körülbelül 30 fős, „a felosztatott Magyar Gárda egyenruhájára teljes mértékben hasonlító” ruházatot viselő csoport: „fekete színű „bomber” dzseki, fehér színű oroszlán jelképpel a hátán, Árpád-sávós nyakkendőben, fekete nadrágban, fekete bakancsban és fekete sapkában.

A rendezvény 19.03 órakor megkezdődött, a Himnusz elhangzását megelőzően az egyenruhát viselő résztvevők az emlékművel szemben két soros oszlopban, egyértelműen alakzatban helyezkedtek el, mögöttük álltak a szimpatizánsok, kb. 40 fő. A két sorral szemben, az emlékmű mellett két egyenruhás személy Árpád-sávós zászlókat tartott – a Himnusz kezdetekor a katonai tiszteletadásnak megfelelően megdöntve azokat –, és további két egyenruhás személy állt az emlékmű két oldalán. A jelentés szerint a tiszteletadás fenti módja – a zászlók megdöntése – katonai jelleget tükrözött, mivel az a Magyar Köztársaság Rendőrségének Alaki Szabályzatáról szóló 8/1999. ORFK Utasításban is szereplő módon zajlott.

A Himnusz elhangzását követően, 19.05 órakor a rendbiztos a bejelentőhöz ment, és közölte, hogy főszervezőként szólítsa fel a jelenlévőket a szabálysértés abbahagyására, az alakzat megszüntetésére. Erre a bejelentő ígéretet tett, és felszólította a jelenlévőket, hogy

menjenek hozzá közelebb, azonban ennek a résztvevők nem tettek eleget, és a felszólítást a bejelentő nem ismételte meg.

A bejelentő 19.06 órakor kezdte meg beszédét, utalt arra, hogy nem köszönheti a megszokott módon a jelenlévőket, mert az szabálysértésnek vagy bűncselekménynek minősül. Ekkor valaki bekiabálta, hogy „Adjon az Isten!”, amire szétszórt „Szebb jövőt!” válasz hangzott el, majd egy mondat végére beszűrve a beszédében a bejelentő mégis azt mondta, hogy „Adjon az Isten!”, amire az egyenruhát viselők hangosan, kórusban válaszoltak, hogy „Szebb jövőt!”. A jelentés szerint ez a tevékenység egyértelműen a bíróság által felosztatott Magyar Gárdára utalt, annak jellegzetes köszöntése volt. A kétsoros alakzat a rendezvény teljes ideje alatt megmaradt. A rendezvény végén, 19.25 órakor a biztosítás parancsnoka utasítást adott ki, hogy a rendőrök az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Szabs.r.) 10/C. §-a és az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján kezdjék meg a szabálysértést megvalósító személyek igazoltatását, mivel a közbiztonság és közrend védelme érdekében tisztázni kellett ezen személyek személyazonosságát.

A biztosítás parancsnoka és a rendbiztos a biztosításban részt vevő rendőri állománnyal felvonulva a törvény nevében felszólította az alakzatban álló egyenruhás csoport tagjait, hogy vonuljanak a tér bal oldalára, ahol velük szemben szabálysértés elkövetése miatt igazoltatásra kerül sor. Az igazoltatás biztonsági körgyűrűben zajlott, amellyel az igazoltatottakat a rendőrök elválasztották a szimpatizáns csoporttól. Az igazoltatás során igazoltató lapokat töltöttek ki. Az intézkedő rendőrök közölték nevüket, rendfokozatukat, az igazoltatás jogalapját, annak következményét. A már igazoltatott személyeket a tér bal oldalára irányították, ahol a biztosítás parancsnoka ismételten közölte velük, hogy cselekményükkel szabálysértést követtek el, és ellenük szabálysértési feljelentést tesz az Egri Rendőrkapitányság.

A jelentés hivatkozik az Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglalt intézkedési kötelezettségre, amely a konkrét esetben az ismertetett körülmények miatt az egyenruhát viselő, alakzatban álló személyek esetében fennállt, azonban a jelenlévő szimpatizánsokkal szembeni fellépést nem tett szükségessé. A jelentés szerint az intézkedések során a rendőrök e mellett eleget tettek az Rtv. 15. § (1) bekezdésében foglalt arányossági követelménynek, hiszen – személyes meggyőzés és egyeztető tárgyalás útján – mindent megtettek a tényleges rendőri fellépés elkerülése érdekében.

A képfelvételek készítésének jogalapját az Rtv. 42. § (1) bekezdése teremtette meg, a felvételeket a szabálysértési eljárásban felhasználták, továbbá azok az előállított személy testi sértetlenségét is tanúsítják.

A rendezvény kapcsán 29 személyt igazoltattak, 28 fővel szemben készült szabálysértési feljelentés, 1 fővel, a bejelentővel szemben büntetőfeljelentést tettek, és nyomozást rendeltek el. Az igazoltatások mintegy húsz percet vettek igénybe, ezt követően a rendőrség álláspontja szerint már szabálysértést nem valósított meg az érintettek jelenléte, ezért – bár a helyszínen maradtak –, velük szemben további intézkedésre nem volt szükség.

A rendezvény bejelentőjével, szervezőjével a rendbiztos 19.46 órakor közölte – napszaknak megfelelő köszönés, nevének és rendfokozatának közlése után –, hogy magatartásával bűncselekményt valósít meg, ezért előállítják az Egri Rendőrkapitányságra. A jelentés szerint erre azért került sor, mert a körülményekből nyilvánvaló volt, hogy ő a helyszínen megjelent, formaruhát viselő gárdisták vezetője. A rendőrség álláspontja szerint fennállt a gyanú, hogy a felosztatásról hozott, már hivatkozott jogerős bírósági döntésre figyelemmel a Btk. 212/A. §-ába ütköző „egyesülési joggal visszaélés” vétsége valósult meg.

A bejelentőt a helyszínen igazoltatták, majd az előállító járműhöz kísérték, és ott átvizsgálták a ruházatát, végül a rabszállítóval a kapitányságra vitték. A rendőrkapitányság előtt az előállítás kapcsán nagyobb tömeg – mintegy hetven fő – gyűlt össze, ezért az épület védelmét, továbbá a szolgálatot teljes körben (például a városba bevezető útszakaszokon) megerősítették. A tömegből kivehető volt, hogy gárdistákat értesítenek arról, hogy mi történt Egerben, és hogy jöjjenek oda minél többen. A tömegben a helyi „Jobbik Szervezetnek” több vezetője is megjelent, valamint a „Jobbik zászlói” is láthatóak voltak. A tömeg hangosan skandálta – egyebek mellett – az előállított személy nevét, akinek 23.13 órakor történt szabadon bocsátását követően a tömeg kb. 10 perc alatt szétszórt. Ezt követően megerősített járőrszolgálat biztosította a közrend fenntartását, hat mozgó csoportot hoztak létre, majd november 5-én 00. 46 órakor ezt is megszüntették.

A jelentés kitér arra is, hogy a városba vezető utakon felállított áteresztő pontokon összesen 29 olyan személyt igazoltattak, akik a Magyar Gárdához tartoztak, és akik más megyéből érkeztek. Egy személytől vettek el egy baseballütőt, mint közbiztonságra különösen veszélyes eszközt, és a járműátvizsgálások során gázálcokat, testvédő felszereléseket találtak a rendőrök.

A panaszossal szemben szabálysértési feljelentés készült a Szabs.r. 10/C. §-ába ütköző, „feloszlattott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel” szabálysértésének elkövetése miatt. A feljelentés a jelentéssel egyezően írja le az eseményeket és a szabálysértést megalapozó körülményeket (egyenruha, alakzat, köszöntés, zászló).

A rendőrség által az eseményről készített felvételen látható, amint a helyszínen egy nagyobb létszámú csoport tart megemlékezést, zászlókkal. Egy elkülöníthető csoport sorokban áll katonai jellegű sapkában, egyforma kabátban, melyen elől Árpád-sávós címer, hátul a Magyar Gárda jelképevel azonosítható oroszlános címerrel. A rendezvény szónoka az alábbi kijelentést teszi: „Elnézést, hogy nem a tőlem megszokott módon kell köszöntenem, »Adjon az Isten!«-nel az itt megjelenteket, ugyanis felhívták rá a figyelmemet, hogy ez az én számból szabálysértésnek vagy bűncselekménynek minősül.” Ezt követően a köszöntés és a rá adott („Szebb jövőt!”) válasz hallatszik a tömegből. A beszéd végén a panaszos a következőt mondja: „... úgyhogy csak azért is: Adjon az Isten!”, amelyre a tömeg „Szebb jövőt!” kiáltással válaszol. Ezt követően további beszédek következtek. A rendezvény végén a panaszos elbúcsúzik, közli, hogy még a Szózat és a Székely himnusz következik.

A rendőrségi felvételen ezt követően az igazoltatás képsorai következnek. Az elkülönített formaruhás csoport tagjait egyesével szólítják, az egyik rendőr közli a tömeggel, hogy „két kollégám fogja Önöket igazoltatni”, majd a szólított személyeknek az igazoltatást végző személy bemutatkozik, közli a rendfokozatát és azt is, hogy az Egri Rendőrkapitányságról jött. Hallható az is, hogy „a közbiztonság érdekében igazoltatni fogjuk”.

Az intézkedések végén elhangzik az is, hogy „az intézkedést befejeztem, távozhat”, illetve hogy „Önnel szemben az Egri Rendőrkapitányság szabálysértési feljelentést fog tenni, megértette? Köszönöm.”. A rendőrök az intézkedést kifejezetten higgadtan hajtják végre, a résztvevők részéről őket érő szóbeli provokációkra nem reagálnak.

A bejelentőnek szintén bemutatkozik egy rendőr, és közli, hogy bűncselekményt követett el, ezért előállítják, és megkérdezi, hogy önként az autóhoz megy-e, vagy testi kényszerrel kell alkalmazniuk. A bejelentő önként aláveti magát a rendőri intézkedésnek. A rendőrök kérdésre is csak azt közlik, hogy „bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt” állítják elő, és azt mondják, hogy magát a konkrét bűncselekményt majd bent fogják vele közölni.

Ezt követően a bejelentőt két oldalról a karjánál megfogva két rendőr az autóhoz kíséri, ahol – miután két kezét az autó oldalára tette – egy rendőr a ruházatát átvizsgálja. Miután a bejelentővel a rendőrségi jármű elhajt, a helyszínen maradtak között az hangzik el, hogy ők is a rendőrkapitányság elé mennek. Későbbi felvételeken a tömeg látható a rendőrkapitányság előtt, melynek tagjai fáklyával várják a bejelentőt. A bejelentő szabadítását követően, amikor ő a tömeghez ér, újra elhangzik a Magyar Gárda köszöntése és arra a tömeg választ ad.

A panaszos igazoltatása a felvételen azonosítható. Az eljáró rendőr a napszaknak megfelelően köszön, elmondja nevét, rendfokozatát és szolgálati helyét, közli, hogy a közbiztonság védelme érdekében igazoltatást hajt végre. Amikor a panaszos átadja igazolványát, a rendőr elkéri lakcímkártyáját is, azonban a panaszos közli, hogy az nincs nála. Ezt a rendőr elfogadja, és később nyilatkoztatja a panaszost lakcíméről, majd, miután ezt feljegyezte, köszönetet mond, és közli, hogy befejezte az intézkedést. A panaszos távozása nem látható, de más igazoltatott esetében követhető, hogy nem engedik a tömeghez visszatérni, kérik, hogy a másik irányba menjen, hogy el lehessen különíteni, kit igazoltattak már, és kit kell még igazoltatni. Ezért az igazoltatás alatt ezen az oldalon kell várakozniuk.

Az egyik igazoltatott rákérdez, hogy miért kell az adataikat felírni, azonban az igazoltatást végző rendőr közli, hogy erre utasítást kapott, pontosabb választ most nem tud adni. Az elkülönítve várakozó, már igazoltatott személyek esetén látható, amint velük egy rendőr közli, hogy szabálysértési feljelentést fognak velük szemben tenni, és megkérdezi, hogy megértették-e. A felvételeken hallatszik, hogy az igazoltatott személyek egyike felveti: az érintettek tehetnek panaszt, és ekkor döntenek a rendezvény résztvevői úgy, hogy a rendőrkapitányságra mennek panaszt tenni. Ezt követően a bejelentőt előállítják, és a tömeg a rendőrkapitányság elé vonul.

III.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg a döntésem alapjául.

Egerben a Hatvani-kapu téren az '56-os emlékműnél 2009. november 04-én 19.03 órától 19.25 óráig bejelentett rendezvényt tartottak, melyen magukat az „Új Magyar Gárda” tagjainak valló személyek jelentek meg a feloszlatt Magyar Gárda egyenruhájára teljes mértékben hasonlító ruházatban (fekete színű „bomber” dzseki, fehér színű oroszlán jelképpel a hátán, Árpád-sávós nyakkendő, fekete nadrág, fekete bakancs, fekete sapka). A rendezvény idejére fokozott ellenőrzést rendeltek el. A Himnusz elhangzását megelőzően az egyenruhát viselő résztvevők az emlékművel szemben két soros oszlopban, egyértelműen alakzatban helyezkedtek el, mögöttük álltak a szimpatizánsok, kb. 40 fő. A két sorral szemben, az emlékmű mellett két egyenruhás személy Árpád-sávós zászlókat tartott – a Himnusz kezdetekor a katonai tiszteletadásnak megfelelően megdöntve azokat –, és további két egyenruhás személy állt az emlékmű két oldalán. A tiszteletadás fenti módja – a zászlók megdöntése – katonai jelleget tükrözött, mivel az a Magyar Köztársaság Rendőrségének Alaki Szabályzatáról szóló 8/1999. ORFK Utasításban is szereplő módon zajlott.

A Himnusz elhangzását követően, 19.05 órakor a rendbiztos a bejelentőhöz ment, és közölte, hogy főszervezőként szólítsa fel a jelenlévőket a szabálysértés abbahagyására, az alakzat megszüntetésére. Erre a bejelentő ígéretet tett, és felszólította a jelenlévőket, hogy menjenek hozzá közelebb, azonban ennek a résztvevők nem tettek eleget, és a felszólítást a bejelentő nem ismételte meg.

A bejelentő 19.06 órakor kezdte meg beszédét, utalt arra, hogy nem köszönheti a megszokott módon a jelenlévőket, mert az szabálysértésnek vagy bűncselekménynek minősül. Ekkor valaki bekiabálta, hogy „Adjon az Isten!”, amire szétszórt „Szebb jövőt!” válasz hangzott el. Egy mondat végére beszúrva a beszédében a bejelentő mégis azt mondta, hogy „Adjon az Isten!”, amire az egyenruhát viselők hangosan, kórusban válaszoltak, hogy „Szebb jövőt!”. A jelentés szerint ez a tevékenység egyértelműen a bíróság által feloszlott Magyar Gárdára utalt, annak jellegzetes köszöntése volt. A kétsoros alakzat a rendezvény teljes ideje alatt megmaradt. A rendezvény végén, 19.25 órakor a biztosítás parancsnoka utasítást adott ki, hogy a rendőrök a Szabs.r. 10/C. §-a és az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján kezdjék meg a szabálysértést megvalósító személyek igazoltatását, mivel a közbiztonság és közrend védelme érdekében tisztázni kellett ezen személyek személyazonosságát.

A biztosítás parancsnoka és a rendbiztos a biztosításban részt vevő rendőri állománnyal felvonulva a törvény nevében felszólította az alakzatban álló egyenruhás csoport tagjait, hogy vonuljanak a tér bal oldalára, ahol velük szemben szabálysértés elkövetése miatt igazoltatásra kerül sor. Az igazoltatás biztonsági körgyűrűben zajlott, amellyel az igazoltatottakat a rendőrök elválasztották a szimpatizáns csoporttól. Az igazoltatás során igazoltató lapokat töltöttek ki. Az intézkedő rendőrök közölték nevüket, rendfokozatukat, az igazoltatás jogalapját, annak következményét. A már igazoltatott személyeket a tér bal oldalára irányították, ahol a biztosítás parancsnoka ismételt közölte velük, hogy cselekményükkel szabálysértést követtek el, és ellenük szabálysértési feljelentést tesznek. Az igazoltatottakat nem engedték a tömeghez visszatérni, kérték, hogy a másik irányba menjenek, hogy el lehessen különíteni, kit igazoltattak már, és kit kell még igazoltatni.

A panaszost a helyszínen igazoltatták, ennek során az intézkedő rendőr a napszaknak megfelelően köszönt, közölte nevét, rendfokozatát és szolgálati helyét, továbbá, hogy a közbiztonság védelme érdekében igazoltatást hajt végre. Amikor a panaszos átadta igazolványát, a rendőr elkérte lakcímkártyáját is, azonban a panaszos közölte, hogy az nincs nála. Ezt a rendőr elfogadta, és később nyilatkozta a panaszost lakcíméről, majd – miután ezt feljegyezte – köszönetet mondott és közölte, hogy befejezte az intézkedést.

Az igazoltatást követően a panaszos és a rendezvényen részt vett személyek közül többen a rendőrkapitányság épülete előtt tiltakozásukat fejezték ki a rendezvény szervezőjének előállítására miatt. A tömegből kivihető volt a rendőrök számára, hogy a jelenlévők további „Gárdistákat” értesítenek, hogy csatlakozzanak a rendőrkapitányság előtti tiltakozáshoz, mely 23.23 órakor – a rendezvény szervezőjének szabadon bocsátását követően mintegy 10 percen belül – feloszlott.

Mellőztem a tényállásból a panaszos azon állítását, hogy az intézkedés során megfenyegette őt az intézkedő rendőr, mert az intézkedésről készült felvételen jól láthatóan és hallhatóan a rendőr a fent részletezett – a törvényben előírt közlendőket mondja el a panaszosnak – fenyegetés azonban nem hallható.

A tömeg tagjai által tanúsított magatartás (kétsoros vonalba fejlődés, továbbá a rendvédelmi szerveknek az ünnepek lebonyolítására vonatkozóan az alaki szabályzataikban foglalt külsőségekre nagymértékben hasonlító alaki fogások végrehajtása az Árpádsávós zászlóval, az egységes köszöntés, és egységes, a Magyar Gárda egyenruhájára hasonlító öltözetben történő megjelenés) önmagában elegendő volt arra, hogy a biztosítás

parancsnoka a szabálysértési feljelentés elkészítéséhez szükséges igazoltatásokra utasítást adjon¹.

Ezek alapján tényyszerűen megállapítható, hogy a panaszolt igazoltatás kellő jogalappal történt, hangsúlyozva azt a tényt is, hogy a közbiztonság megóvása érdekében, az intézkedéskor tapasztalható tényekre tekintettel dönt a rendőr az igazoltatásról. Ilyen esetekben a szabálysértés, vagy bűncselekmény gyanúja nem éri, nem is érheti el a büntetőjogi, vagy szabálysértési jogi felelősség megállapításához szükséges megalapozottság szintjét. Azaz amennyiben az intézkedés során a rendőr számára komolyabb mérlegelés nélkül megállapítható, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása a tapasztalt körülmények alapján a szabálysértés, vagy a bűncselekmény lehetőségét nyilvánvalóan felveti, ez kellő alapot szolgáltat a közbiztonság érdekében történő igazoltatásra. Az igazoltatást megelőzően a rendőr közölte nevét, rendfokozatát szolgálati helyét, majd az intézkedés okát. Ezzel eleget téve az intézkedéssel kapcsolatosan az Rtv-ben foglalt követelmények nagy részének². Ezért a panasz erre vonatkozó része is alaptalan. A panaszos az igazoltatással kapcsolatban sérelmezte azt is, hogy annak végeztével nem térhetett vissza társaihoz. Ugyanakkor a az intézkedés helyszínét a másik irányban szabadon elhagyhatta. Az igazoltatások átláthatósága és a kettős igazoltatások megelőzése érdekében a rendőri erők elválasztották egymástól az igazoltatott és még nem igazoltatott személyeket. Ezzel a panaszos személyes szabadságát az ahhoz szükséges mértékben korlátozták, hogy másokkal szemben ne foganosítsanak többszörös intézkedést, szükségtelenül korlátozva az ő személyes szabadságukat. Ezért a panasz e részében megalapozatlan.

Megalapozottan sérelmezi azonban a panaszos, hogy az intézkedés végeztével a rendőr nem tájékoztatta a panasztételi jogáról, mivel panaszát a törvényes határidőben benyújtotta, és annak elbírálása a jelen határozattal megtörtént. A rendőr megszegte az Rtv-ben foglalt kötelezettségét (lásd: a 3. lábjegyzetet), ezért fegyelmi felelősségre vonása még 2009. decemberében megtörtént.

A panaszos sérelmezi, hogy a rendőr elkérte a lakcímkártyáját, majd később lakcímének közlésére szólította fel. Az Rtv. rendelkezése szerint igazoltatáskor az intézkedés alá vont személy köteles személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. Az Rtv. meghatározza, hogy az igazoltatással összefüggésben mely adatok értendők személyazonosító adatoknak³. Ezen adatokon kívül más adat igazolására nem kötelezhető az igazoltatott

¹ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (1) bekezdés alapján a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 10/C. § (1) bekezdése szerint aki a bíróság által társadalmi szervezet felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

² A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

³ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (8) bekezdése szerint „E § alkalmazásában személyazonosító adaton az érintett személy nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét kell érteni.”

személy. Ebből következik, hogy a panaszos nem volt köteles sem lakcímkártyájának átadására, sem lakcímének közlésére. A panaszos a lakcímkártya átadását megtagadta, és a rendőr ezt tudomásul vette. Ezután a panaszos később kérésre önként közölte – de nem igazolta – lakcímét, melyet a rendőr elfogadott. Tekintettel arra, hogy nem kötelezték a panaszost lakcímének igazolására, továbbá a lakcímkártya átadásának megtagadását az intézkedő rendőr tudomásul vette, a panasz e része alaptalan.

A rendőri intézkedés célja a közrend megóvása, ennek keretében az igazoltatás közvetlen célja a személyazonosság megállapítása a szabálysértési eljárás megindítása érdekében. A szabálysértési eljárást az intézkedő rendőr feljelentéssel indítja meg, mely feljelentésnek tartalmaznia kell ismert elkövető esetén annak személyi adatait⁴. Mindezek alapján az intézkedő rendőr kellő joggalappal – a további eljárás lefolytatása érdekében – rögzítette a panaszos személyes adatait⁵. Ezért az adatrögzítéssel kapcsolatos panasz alaptalan.

A rendőr a panaszossal szemben higgadt, tisztelettudó hangnemben intézkedett, sem megfélemlítő, sem megalázó, lekicsinyítő kifejezést nem használt, erre utaló mozdulatot nem tett, ezért annak megalázó voltát objektív szempontból semmi nem támasztja alá. A panaszost az intézkedő rendőr a helyszínen igazoltatta a közrend megóvása érdekében. Az igazoltatás során a panaszos az intézkedő rendőr utasításainak köteles volt engedelmessé válni. A határozott – az engedelmességi kötelezettséget sugalló – rendőri intézkedést a panaszos ugyan érezhette megalázónak, akkor is törvényes kötelezettsége volt az engedelmesség. Emellett a panaszos elmulasztja saját magatartásának kritikai értékelését, amikor egy felosztott társadalmi szervezet tevékenységében vett részt, és a rendőri intézkedéseket pontosan e magatartás tette szükségessé. Ezekre tekintettel alaptalanul panaszolja a rendőri intézkedés megalázó voltát.

A panaszossal szembeni intézkedés – rendőri erők általi – rögzítésére törvényi felhatalmazás alapján került sor⁶.

A rendőrkapitányság biztosítására tett intézkedésekre, illetve más személyeket érintő intézkedésekre vonatkozó panaszt a jelen eljárásban nincs hatásköröm kivizsgálni⁷.

⁴ A Szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 82. § (3) bekezdése szerint a feljelentésnek az eljárás alá vont személy ismert személyi adatainak megnevezése mellett tartalmaznia kell az elkövetett cselekmény helyének és idejének, továbbá az elkövetés körülményeinek leírását, a bizonyítási eszközök megjelölésével. Amennyiben lehetőség van rá, a bizonyítási eszközöket csatolni kell a feljelentéshez.

⁵ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (3) bekezdése alapján az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

⁶ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 42. § (1) bekezdése alapján a Rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet.

⁷ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) és (2) bekezdése szerint akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedést közvetlenül követően nem tudott személyesen a rendőrkapitányágon panaszt előterjeszteni, mert az épületbe nem engedték be. Ez a tény azonban nem jelentette azt, hogy a panaszételi jogától megfosztották volna. Sőt a panaszos akkor kívánt ügyintézési időn kívül a rendőrségi épületbe lépni, amikor jelentős számú tömeg gyűlt össze az épület előtt tiltakozva a rendezvény szervezőjének előállítása miatt. Ezért a rendőri vezető azt a döntést hozta, hogy nem fogad panasztétel céljából – hivatali időn kívül – belépni kívánó személyeket, nem lehetett kizárni ugyanis annak a lehetőségét, hogy a rendezvény szervezőjének előállítása miatti (egyébként a Gytv. szerint be nem jelentett rendezvénynek minősülő⁸, de a rendőrség által fel nem osztatott) tiltakozás elveszíti békés jellegét. Az Rtv. szerint a panasz előterjesztésére 30, illetve 8 nap áll rendelkezésre⁹, a panaszjog érvényesítésének módját pedig nem határozza meg. A panaszost nem fosztották meg alkotmányos joga gyakorlásától, csak a rendőrségi objektum biztosításához, mind a közrend egyik eleméhez fűződő érdek védelmében rövid időre térben korlátozták e jogát.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

IV.

A Panasztestületnek a jelen ügygel kapcsolatos állásfoglalásában a panasztételi jogra és a lakcímkártya átadására, illetve a lakcím közlésére irányuló rendőri felszólítással kapcsolatosan kialakított állásfoglalásával a határozat III. részében foglalt indokok alapján nem értek egyet. A Panasztestületnek a jelen panasszal kapcsolatos minden más következtetésével egyetértek.

⁸ A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 2. § (1) és (2) bekezdése, továbbá 3. és 6. §-a szerint a gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (a továbbiakban együtt: rendezvény) tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják. A rendezvény résztvevői jogosultak a közösen kialakított álláspontjukat az érdekeltek tudomására hozni. A törvény hatálya nem terjed ki a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlésekre; a törvényes elismert egyházak és vallásfelekezetek területén szervezett vallási szertartásokra, rendezvényekre és a körmenetekre; a kulturális és sportrendezvényekre; a családi eseményekkel kapcsolatos rendezvényekre. A közterületen tartandó rendezvény szervezését a rendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányságnak, Budapesten a Budapesti Rendőr-főkapitányságnak (a továbbiakban: rendőrség) legalább három nappal a rendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően kell bejelenteni. A bejelentési kötelezettség a rendezvény szervezőjét terheli.

⁹ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 93. § (1) bekezdése és a 93/B. § (1) és (2) bekezdése szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az öt ért jogsérelemlről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni. Az intézkedést foganatosító szervhez benyújtott panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetője közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el. A panaszt az intézkedést követő harminc napon belül lehet előterjeszteni és a beérkezéstől, illetve az áttételtől számított harminc napon belül kell elbírálni.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezet 54. § (1) és (2) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100.§ (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 20. § (2) bekezdése, 29. § (1), (3) és (8) bekezdései, 42. § (1) bekezdése, 92. § (1) és (2) bekezdései, a 93/ A § (7) és (9) bekezdései;
- a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 82. § (3) bekezdése;

A jelen eljárásban hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Budapest, 2010. augusztus „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**